

บทคัดย่อ

Background : การดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหารื่องเพศและเอดส์ที่ผ่านมา ยังไม่สามารถเข้าถึงเยาวชนกลุ่มใหญ่ที่อยู่ชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะแนวทางการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของชุมชนชนบท ดังนั้น การศึกษานี้จึงต้องการหารูปแบบที่เหมาะสมเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

Methods : ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เก็บข้อมูลด้วยการจัดเวทีเสวนา การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยเน้นการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ (All process participation) ตั้งแต่การสร้างความตระหนักถึงปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไข รวมทั้งดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ เยาวชนและผู้ปกครอง จำนวน 100 ครอบครัว ในชุมชนแห่งหนึ่ง

Results : ปัญหาทางเพศของเยาวชนในชุมชนชนบทที่สำคัญ คือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ไม่พร้อม การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ได้ปลอดภัย สาเหตุมาจากบริบททางเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สถาบันครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ เยาวชนขาดที่พึ่ง เพราะฉะนั้นแนวทางที่สำคัญอันดับแรกในการแก้ไขปัญหาคือ การเสริมสร้างสัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวให้มีความมั่นคง พร้อมกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิก ดังนั้น กิจกรรม “ชวนลูกเข้าวัด” จึงเป็นแนวทางที่ถูกเลือกเพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าว ผลการจัดกิจกรรมพบว่า สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ผู้ปกครองรวมทั้งแกนนำชุมชนเกิดความตระหนักในปัญหาที่เยาวชนกำลังเผชิญ ซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานรวมทั้งจัดตั้งแกนนำเยาวชนขึ้นมาเพื่อดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหของเยาวชนโดยเฉพาะ

Conclusions: รูปแบบการส่งเสริมสุขภาวะทางเพศเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหเอดส์ของเยาวชน ควรมุ่งเน้นไปที่สถาบันครอบครัวเป็นหลัก โดยการเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวให้เข้มแข็ง พัฒนาศักยภาพผู้ปกครองให้มีทักษะการสื่อสารที่ดี รูปแบบการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมตลอดทั้งกระบวนการ และเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก